

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Rikoksen Uhri](#) > [Uhrien Oikeudet Jäsenmaittain](#) > 2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

Miten teen rikosilmoituksen?

Voit tehdä rikosilmoituksen poliisille soittamalla numeroon 114 14 (ulkomailta +46 77 114 14 00) tai käymällä poliisiasemalla. Voit tehdä rikosilmoituksen myös verkossa, jos kyseessä on murto, luottokorttipetos, varkaus tai omaisuuden katoaminen (ei koske passia tai kansallista henkilökorttia). Älä tee rikosilmoitusta verkossa, jos sinulla on suojattu henkilöllisyys. Kiireellisissä tapauksissa tai rikoksen ollessa vielä käynnissä soita hätänumeroon 112. Linkki [sähköiseen rikosilmoitukseen](#)

Mistä voin selvittää, miten juttuni etenee?

Tehtyäsi ilmoituksen saat juttuasi koskevan rikosilmoitusnumeron sekä yhteystiedot, joita tarvitset saadaksesi tietoja juttusi etenemisestä. Voit myös tiedustella juttusi etenemistä poliisilta soittamalla, lähettämällä sähköpostia paikalliselle poliisiasemalle tai käymällä lähimmällä asemalla. Jos haluat puhua jutustasi vastaavan poliisin kanssa, voit soittaa poliisiin kansalliseen puhelinnumeroon 114 14. Puhelinvaihte ohjaa sinut oikealle henkilölle.

Onko minulla oikeus saada oikeusapua (rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana)? Millä ehdoin?

Tiettyjen rikosten tapauksessa sinulla on rikoksen uhrina oikeus oikeudenkäyntiavustajaan (*målsägandebiträde*). Tämä koskee lähinnä seksuaalirikoksia ja lähisuuhdeväkivaltaa, mutta tarvittaessa myös muita rikoksia. Avustaja voidaan määrätä heti esitutkinnan (rikostutkinnan) jälkeen, eikä se maksa sinulle mitään. Mikäli koet tarvitsevasi avustajaa, ota mahdollisimman pian yhteyttä syyttäjään tai esitutkinnasta vastaavaan poliisiin. Voit myös pyytää avustajaa kääntymällä suoraan käräjäoikeuden puoleen. Käräjäoikeus päättää, onko sinulla oikeus avustajaan ja nimeää tämän. Voit ehdottaa, kenet haluat avustajaksesi. Avustajana toimii useimmissa tapauksissa asianajaja, jonka tehtävänä on ottaa huomioon sinun etusi ja antaa apua ja tukea sekä esitutkinnan että oikeudenkäynnin aikana. Avustajalla on vaitiolovelvollisuus. Hän voi auttaa sinua syytteen nostamisessa ja ajaa kannetta vahingonkorvauksen saamiseksi. Avustajan toimeksianto päättyy oikeudenkäynnin jälkeen. Avustaminen vahingonkorvauksen tai muun maksettavan korvauksen saamisessa ei kuulu hänen tehtäviinsä.

Mikäli huoltajaa (yleensä vanhempi) epäillään lapsen kohdistuvasta rikoksesta, lapselle voidaan määrätä oikeudellinen edustaja. Sama pätee myös niissä tilanteissa, joissa rikoksesta epäilty on läheisessä suhteessa huoltajaan. Edustajan tehtävänä on ottaa huomioon lapsen oikeudet esitutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana. Edustajaksi voidaan määrätä asianajaja, asianajotoimiston avustava lakimies tai joku muu henkilö. Tehtävään määrättyltä henkilöltä vaaditaan tiettyjä taitoja, kokemusta sekä luonteenpiirteitä, jotka tekevät hänestä siihen sopivan.

Kotivakuutuksiin sisältyy oikeusturvavakuutus. Tämä tarkoittaa sitä, että vakuutus voi korvata esimerkiksi sinulle aiheutuvia kuluja, jos vahingonkorvausta ei käsitellä rikosoikeudenkäynnissä. Yleensä vakuutukseen sisältyy ehto, jonka mukaan sinun on maksettava kuluista tietyn suuruinen omavastuu. Kysy lisätietoja vakuutusyhtiöltäsi.

Oikeusapulain (*Rättshjälpslag*) mukaan sinulla on oikeus saada oikeudellista neuvontaa kaikissa rikosasioissa. Neuvonta voi koskea esimerkiksi vahingonkorvauskannetta, jos et saa apua syyttäjältä, tai vakuutusyhtiön kanssa asioimista. Oikeusapulain mukaan voit kääntyä neuvontaa tarjoavan asianajotoimiston puoleen. Voit saada neuvontaa enintään kaksi tuntia kiinteää maksua vastaan. Neuvonta maksaa noin 1 600 kruunua tunnilta. Hinta voi

olla edullisempi taloudellisesta tilanteestasi riippuen.

Jos sinulla ei ole oikeusturvavakuutusta eikä asiasi ratkea oikeudellisen neuvonnan avulla, voit saada tarvehankinnan jälkeen oikeusapua. Tällöin valtio maksaa osan oikeusavustajan kuluista. Sinulle voidaan korvata myös todistamisesta, matkoista, yöpymisistä ja muista menoista aiheutuvia kuluja. Voit saada tietoa oikeusavun hakemisesta asianajajalta, tuomioistuimelta tai oikeusapuviranomaiselta (Rättshjälpsmyndigheten).

Voinko saada korvauksia rikostutkintaan/oikeudenkäyntiin osallistumisesta aiheutuvista kuluista? Millä ehdoin?

Jos sinut kutsutaan käymään poliisin tai syyttäjän luona, sinulla on oikeus saada korvaus kuulusteluun saapumisesta aiheutuvista kuluista. Korvaus voi koskea matkoista, yöpymisestä, ansionmenetyksestä tai muista taloudellisista tappioista aiheutuvia kuluja. Ansionmenetyksen korvauksen määrä on kuitenkin rajoitettu tiettyyn summaan. Tätä korvausta haetaan poliisilta.

Jos syyttäjä kutsuu sinut oikeudenkäyntiin, sinulla on oikeus saada korvaus paikalle saapumisesta aiheutuvista kuluista. Joskus tuomioistuimen puheenjohtaja kysyy, vaaditko jotakin korvausta, kun kuuleminen päättyy osaltasi. Yleensä kuitenkin asianomainen ottaa itse korvausasiat esiin kansliassa oikeudenkäynnin jälkeen. Voit tällöin pyytää korvausta ja saat myös tietää, mihin korvauksiin olet oikeutettu. Korvaus maksetaan suoraan tuomioistuimen kansliasta. Jos kuluja on paljon, voi olla mahdollista saada ennakkomaksua. Kysy tästä lisää tuomioistuimelta.

Voinko valittaa, jos juttuani ei viedä oikeuteen?

Jos asian käsittely lopetetaan etkä ole tyytyväinen päätökseen, voit pyytää syyttäjää tutkimaan asiaa. Käänny poliisin puoleen, joka jättää pyynnöstäsi asian syyttäjän käsiteltäväksi. Jos et ole tyytyväinen syyttäjän tekemään päätökseen, voit kääntyä lähimmän johtavan yleisen syyttäjän puoleen uutta käsittelyä varten.

Täytyykö minun osallistua oikeudenkäyntiin?

Kyllä, sinun täytyy yleensä osallistua oikeudenkäyntiin, koska kuulemisesi on tärkeää tuomioistuimelle asian ratkaisemiseksi.

Mikä on virallinen roolini oikeudenkäynnissä? Voinko itse valita, missä ominaisuudessa osallistun oikeudenkäyntiin: uhrina, todistajana, asianosaisena tai ns. yksityisenä syyttäjänä (*privat åklagare*) toissijaisen syyteoikeuden nojalla?

Ruotsin lain mukaan sinut nimetään asianomistajaksi (*målsägande*) esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä. Et voi olla oikeusjutussa asianosaisena ennen kuin syyttäjä nostaa syytteen. Sinusta tulee jutun asianosainen:

- kun syyttäjä on nostanut syytteen
- jos sinulla on vahingonkorvausvaade ja/tai
- avustat syytteen ajamisessa.

Voit avustaa syytteen ajamisessa milloin vain oikeudenkäynnin aikana. Tällöin sinulla on lähes samanlainen menettelyllinen asema kuin syyttäjällä ja voit esimerkiksi esittää omia todisteita tuomioistuimelle. Sinun ei kuitenkaan tarvitse todistaa mitään rikokseen liittyvää.

Sinulla on oikeus nostaa asianomistajasyyte (*enskilt åtal*) omasta aloitteestasi tai ajaa tällaista syytettä, jos syyttäjä on lopettanut yleisen syytteen ajamisen. Tällöin sinun täytyy todistaa tuomioistuimelle, että rikos on tapahtunut.

Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia tähän rooliin liittyy?

Jos et ole oikeusjutussa asianosaisena, saat ilmoituksen oikeudenkäynnin ajankohdasta vain, jos olet pyytänyt sitä esitutinnan aikana. Jos olet oikeusjutussa asianosaisena, sinulla on oikeus olla läsnä koko oikeudenkäynnin ajan myös siinä tapauksessa, että käsittely ei ole yleisölle avoin.

Sinut voidaan kutsua oikeuteen, jos syyttäjä on vaatinut, että sinua kuullaan asiassa, tai jos olet esittänyt vahingonkorvausvaateen. Saat kutsun, jossa ilmoitetaan kuulemisen ajankohta sekä tietoa siitä, mitkä ovat hyväksyttäviä syitä olla saapumatta oikeudenkäyntiin. Jos sairastut tai sinulla on jokin muu hyväksyttävä syy olla saapumatta oikeudenkäyntiin, sinun täytyy ilmoittaa tästä tuomioistuimelle mahdollisimman pian ennen jutun käsittelyä. Tuomioistuin ilmoittaa sitten, onko läsnäolo tarpeen. Jos jätät tulematta ilman hyväksyttävää syytä, saatat joutua maksamaan sakkoja.

Sinulla on oikeus vaatia vahingonkorvausta oikeudenkäynnin aikana. Tämä oikeus koskee sinua ainoastaan, jos olet asianomistaja. Sinua kuulustelevat sekä syyttäjä että syytetty (tai hänen asianajajansa). Sinua ei kuulla valan nojalla. Jos olet oikeusjutussa asianomistajana, sinä tai avustajasi voitte kuulustella syytettyä, todistajia tai asiantuntijoita. Lopuksi sinulla on myös mahdollisuus sanoa jotain oikeudenkäynnin päättyessä.

Jos sinut kutsutaan oikeudenkäyntiin syyttäjän pyynnöstä, sinulla on oikeus saada korvaus paikalle saapumisesta aiheutuvista kuluista, eli matkakuluista, majoituksesta ja ansionmenetyksestä (enintään 700 kruunua päivältä).

Voinko antaa oikeudenkäynnin aikana lausuman tai esittää todisteita? Millä ehdoin?

Kyllä, syyttäjä haluaa todennäköisesti, että sinua kuullaan oikeudenkäynnin aikana. Asianomistajaa ei sen sijaan kuulla todistajana. Tämä tarkoittaa, että et puhu valan nojalla. Jos olet asianosainen, sinulla on oikeus tulla kuulluksi oikeudenkäynnissä.

Mitä tietoja minulle annetaan oikeudenkäynnin aikana?

Jos olet asianosainen, sinulla on oikeus saada tietoja oikeudellisesta menettelystä ja siitä, kuinka juttusi etenee. Tätä kutsutaan asianosaisen tiedonsaantioikeudeksi. Jos olet oikeusjutussa asianomistajana, mutta et asianosaisena, sinulla ei ole samanlaisia oikeuksia saada tietoja jutun etenemisestä.

Poliisin suorittaman esitutinnan aikana sinulta kysytään, haluatko tiedon jutun tuomiosta. Jos olet ollut oikeudenkäynnissä asianosaisena, tuomioistuin lähettää sinulle asiassa antamansa tuomion. Jos et ole ollut asianosaisena, tuomio lähetetään sinulle, jos olet pyytänyt saada sen.

Onko minulla oikeus tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin?

Jos olet asianosainen, sinulla on oikeus saada tietoja oikeudellisesta menettelystä ja siitä, kuinka juttusi etenee. Tätä kutsutaan asianosaisen tiedonsaantioikeudeksi. Sen tarkoituksena on huolehtia asianosaisen tiedontarpeiden täyttämistä, jotta tämä voi ajaa juttuun liittyvää kannettaan. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että saat tuomioistuimen pyynnöstä tai sen avustuksella tutustua asiakirjoihin tai muuhun juttuun liittyvään aineistoon. Lisäksi tuomioistuimella on niin sanottu tiedotusvelvollisuus, jonka mukaan sen on pyytämättä huolehdittava siitä, että asianosainen saa tutustua asiakirjoihin tai muuhun tutkintamateriaaliin, jota muut kuin asianosainen itse ovat toimittaneet asian käsittelyä varten. Asianosainen voi myös ilmaista tuomioistuimelle näkemyksensä aineistosta.

Jos olet oikeusjutussa asianomistajana, mutta et asianosaisena, sinulla ei ole samanlaisia oikeuksia tutustua asiakirjoihin.

■ Päivitetty viimeksi: 15/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.